

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 273/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Ondrášikovou, advokátska kancelária, Bernolákova 12, Levice, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 4 Tpo 11/2016-162 z 18. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Tpo 11/2016-162 z 18. februára 2016.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 4 Tp 2/2016 z 3. februára 2016 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku návrh na nahradenie väzby písomným sľubom bol zamietnutý a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku súd nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Väzba sťažovateľa bola nariadená na základe uznesenia o vznesení obvinenia proti sťažovateľovi pre začaté trestné stíhanie za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotronických látok, jedov a prekurzorov podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona.

Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv a slobôd došlo už orgánmi Policajného zboru, pretože nebol daný dôvod na jeho zadržanie, čo vyplývalo zo zisteného skutkového stavu. Okrem toho nebol a nie je daný dôvod obavy, že by sa vyhýbal trestnému stíhaniu, utiekol alebo pokračoval v trestnej činnosti, pretože na to nemá dôvod, s čím sa krajský súd dostatočne nevysporiadal, keďže nezohľadnil skutočnosť, že samotné zadržanie bolo v rozpore so zákonom, a nevyhodnotil dostatočne ani výpovede svedkov a nebolo mu preukázané ani prechovávanie drog. Namieta tiež, že predchádzajúce odsúdenie za trestnú činnosť rovnakého charakteru nemôže založiť dôvodné podozrenie a byť dôvodom na uvalenie väzby. Na základe toho usúdil, že rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne a svojvoľné a nezohľadňujúce zachovávanie základných práv a slobôd.

Sťažovateľ navrhol vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod č. k. 4 Tpo 11/2016-162 z 18. februára 2016 s návrhom, aby toto uznesenie bolo zrušené a vrátené súdu na ďalšie konanie.

Z uznesenia krajského súdu vyplýva, že boli splnené materiálne podmienky väzby sťažovateľa a že skutkové okolnosti vzatia do väzby a zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté stíhanie, bol spáchaný a že skutok spáchal sťažovateľ. V tom smere súd poukázal na dôkazy vykonané orgánmi činnými v trestnom konaní, poukázal na výpovede svedkov a listinné dôkazy a na závery okresného súdu,

s ktorými sa stotožnil. Konštatoval, že výpovede svedkov boli vykonané v súlade so zákonom, boli získané zákonným spôsobom, boli vykonané za prítomnosti obhajcu sťažovateľa a samotného sťažovateľa a neboli pochybnosti o zákonnosti získania dôkazov vo veci. Krajský súd dospel tiež k záveru, že skutok sa stal a že protiprávneho konania sa dopustil sťažovateľ, preto nemohlo ísť o nedôvodné obvinenie sťažovateľa. Vzhľadom na charakter trestného činu bol daný dôvod na väzbu s ohľadom aj na to, že sťažovateľ už bol za trestnú činnosť podobného charakteru trestne stíhaný, pričom zohľadnil aj závažnosť spáchania skutku. Pri uvalení väzby súd pritom vychádzal z osoby sťažovateľa, ktorá nezaručovala, že by v páchaní trestnej činnosti nepokračoval.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, podľa ktorej bol vzatý do väzby aj napriek tomu, že v skutočnosti neexistovali konkrétne okolnosti odôvodňujúce obavu, že bude v trestnej činnosti pokračovať. Práve naopak, podľa názoru sťažovateľa existujúce konkrétne skutočnosti nasvedčovali opačnému záveru.

Ústavný súd poukazuje zásadne na to, že nie je tzv. „skutkovým súdom“, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie nevykonané všeobecnými súdmi.

Vo väzobných veciach platí, že skúmanie primeranosti určenej lehoty väzby prináleží predovšetkým všeobecným súdom. Na ten účel im patrí skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe. Predovšetkým na základe dôvodov uvedených v týchto rozhodnutiach (prípadne aj na základe nesporných skutočností uvedených obvineným v jeho žiadostiach) zisťuje ústavný súd, či boli alebo neboli porušené označené články ústavy a dohovoru (*mutatis mutandis* Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991).

Ústavný súd považuje dôvody uvedené všeobecnými súdmi za dostatočné v rozsahu uplatnených námietok sťažovateľa. Nad tento rozsah kvalitu odôvodnenia uznesení ústavný súd neposudzoval.

Všeobecnými súdmi konštatovaná obava z pokračovania v trestnej činnosti je založená na konkrétnych skutočnostiach, ktoré sú náležite prezentované a vysvetlené. Ústavný súd preto nevidí dôvod na to, aby do týchto rozhodnutí zasiahol.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ namieta nielen porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ale aj práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej pre počiatočné štádium väzby postačuje existencia, resp. trvanie dôvodného podozrenia, že zadržaná osoba spáchala trestný čin, pretože práve toto sa považuje za *conditio sine qua non* zákonnosti väzby. Po uplynutí určitého času však už splnenie tejto podmienky nestačí a treba zisťovať, či sú dané aj iné dôvody ospravedlňujúce pozbavenie slobody a či sú relevantné a dostačujúce. Môže ísť buď o tie dôvody, ktoré sú uvedené v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, alebo tie, ktoré vyplývajú z vnútroštátneho zákonodarstva (v našom prípade z ustanovenia § 71 Trestného poriadku) (*mutatis mutandis* Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991).

Možno konštatovať, že v počiatočnej fáze väzby poskytuje Trestný poriadok väčšiu ochranu osobnej slobode ako čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, keďže pre účely obmedzenia osobnej slobody podľa dohovoru postačuje v počiatočnej fáze väzby iba existencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2016